

A rendvédelmi dolgozók sztrájkhoz való joga

A közelmúltban nagy tömegeket érintő sztrájkok, az azokkal kapcsolatban megnyilvánuló, széles körű szakmai és társadalmi viták egyértelműen bizonyították, hogy a magyar jogrendszerben a sztrájk jogszerű gyakorlásának szabályai nincsenek megfelelően kidolgozva. A sztrájkjognak – gyakorlatilag – nincs olyan tényállási eleme, amelynek egységes lenne az értelmezése a munkavállalói és a munkaadói oldalon, illetve akár a jogalkotók, akár a jogalkalmazók körében. Még inkább problematikusak a rendvédelmi szervek hivatásos állományának sztrájkhoz való joga tiltásával kapcsolatos dilemmák, ami megkívánja, hogy azok minél szélesebb körben ismertté váljanak, és a társadalom széles rétegei érezzék felelősséget azok megoldásában.¹ Ezekre figyelemmel a szóban forgó társadalmi réteg sztrájkjogáról fejtjük ki röviden álláspontunkat.²

I. Nemzetközi kitekintés

I.1. Az Európai Szociális karta

Szervezetek alakításához való jog (5. cikkely)

„Azzal a céllal, hogy biztosítsák vagy elősegítsék a munkavállalók és a munkaadók jogát arra, hogy helyi, országos vagy nemzetközi szervezeteket hozzanak a létre gazdasági és társadalmi érdekeik védelme érdekében, illetve e szervezetekhez csatlakozzanak, a Szerződő Felek vállalják, hogy a nemzeti jogait úgy hozzák, illetve olyan módon alkalmazzák, hogy azzal ne csorbitsák ezt a jogot. A nemzeti törvények és szabályok határozzák meg, milyen mértékben vonatkoznak a jelen cikkben lefektetett garanciák a rendőrségre. Szintén nemzeti törvények és szabályok határozzák meg, milyen elvek szerint vonatkoznak e garanciák a fegyveres testületek tagjaira, illetve, hogy e csoportba tartozó személyekre milyen mértékben vonatkoznak.”

E cikkely értelmében tehát a tagállamoknak szabad korlátozniuk a rendőrség és a fegyveres testületek tagjainak szervezkedési szabadságát, nem indokolt azonban a rendőrség esetében e jog teljes megvonása.

¹ Rendvédelmi szervnek minősülnek: a rendőrség, a polgári védelem, a vám- és pénzügyőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, az állami és hivatásos tűzoltóság, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok. (Lényegében ezek a szervek azok, amelyek a sztrájk törvény 3. § (2) bekezdésében fegyveres erők, fegyveres testületek és rendészeti szervek megjelöléssel szerepelnek.)

² Álláspontunk a Magyar Honvédség állományára nem vonatkozik, mert nem irányadó rá a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény, hanem külön törvény, a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény hatálya alá tartozik.

A béralkuhoz és a kollektív fellépéshez való jog (6. cikkely 4. bekezdés)

„A béralku megkötésére irányuló tárgyalások folytatására való jog tényleges gyakorlásának biztosítására a Szerződő Felek elismerik a dolgozók és a munkaadók jogát az érdekkonfliktusok esetén történő kollektív fellépésre, beleértve a sztrájkhoz való jogot is, azon kötelezettségek függvényében, amelyek a korábban életbe lépett kollektív szerződésekből eredhetnek.”

A sztrájkjog korlátozása csak a Karta 31. cikke körében megengedett:

„1. Az I. Részben meghatározott jogokat és alapelveket tényleges megvalósításuk és a II. Részben biztosított gyakorlati alkalmazásuk során semmiféle olyan megszorításnak vagy korlátozásnak nem szabad alávetni, amelyeket ezekben a Részekben nem tettek kifejezetten lehetővé, kivéve a jogszabályban meghatározott olyan megszorításokat és korlátozásokat, amelyek egy demokratikus társadalomban mások jogainak és szabadságjogainak vagy a közérdek, a nemzetbiztonság, a közegészségügy vagy a közérkölcsek védelmében szükségesek. 2. A jelen Kartában meghatározott jogoknak és kötelezettségeknek a Karta által lehetővé tett korlátozásai kizárólag csak abból a célból alkalmazhatók, amelyre azokat lehetővé tették.”

A Karta hivatkozott rendelkezéseiből az következik, hogy a rendvédelmi szervek hivatalos állománya vonatkozásában sem tiltható meg teljes egészében a sztrájkjog, csak – a 31. cikk szerint – korlátozható, mégpedig a közérdek, a nemzetbiztonság, a közegészségügy vagy a közérkölcsek védelme érdekében.

I.2. Az Európai Unió egyes tagállamainak sztrájkjogi szabályozása

a) Alkotmányban szabályozott alapjog

Ciprus, Lengyelország, Lettország, Litvánia alkotmánya deklarálja a sztrájkhoz való jogot, ugyanígy Németország, Olaszország, Dánia, Hollandia, Luxemburg, valamint az Egyesült Királyság is, azonban a sztrájk intézményét külön törvénnyel nem szabályozza. Szlovákia alkotmánya is elismeri és védelembe veszi a sztrájkjogi intézményeket, a munkavállaló azonban mégsem tud mit kezdeni az alkotmányos jogával, mert a törvényhozó még adós a sztrájk feltételeit is szabályozni hivatott jogszabállyal.

Németországban sincs sztrájktörvény, itt a Német Szakszervezeti Szövetség alakuló kongresszusának határozata tartalmaz általános elveket az sztrájkokról. Az egyes kérdéseket a kollektív szerződések rendezik. Ebben az országban az a gyakorlat alakult ki, hogy a bejelentett munkabeszüntetés előtt a munkavállalók és a munkáltatók megállapodnak a legszükségesebb szolgáltatások biztosításáról.

Olaszországban a sztrájkjogot az alkotmány rögzíti, de a részletes szabályozását nem írja elő. Egy 1969-es alkotmánybíróági határozat a közszolgálatban foglalkoztatottak sztrájkját bizonyos körülmények között elismeri. A sztrájkot

10 nappal a sztrájk megkezdése előtt be kell jelenteni, valamint tájékoztatást kell adni a sztrájk helyéről, időtartamáról, körülményeiről. Hivatásos szolgálati viszonyban állók sztrájkjogával kapcsolatban rendelkezést nem tartalmaz semmilyen jogszabály.

Az Egyesült Királyságban a kollektív szerződések mellett még számos részlet –törvény, valamint a common law rendezi a sztrájkkal kapcsolatos kérdéseket. Brit különlegességgé alakult ki az ún. immunitások rendszere, amely védi a szakszervezeteket azon tevékenységek jogi következményeitől, amelyekkel a szokásjogot sértik. A szokásjog ugyanis polgári és büntetőjogi felelősséget ír elő a szakszervezetek számára. 2003-ban volt egy tűzoltó sztrájk, ami az angol munkajog szerint legális volt, de sokan nem tetszésüknek adtak hangot. 1919-ben sztrájkoltak a rendőrök, majd legközelebb 2008. január 23-án; az angol törvények azonban tiltják a rendőrök számára a sztrájkot. A jelenlegi kormány napirendre tűzte a büntetés-végrehajtási intézet hivatásos állományú dolgozóinak sztrájkjogát tiltó törvény felülvizsgálatát.

b) Törvényben is szabályozott sztrájkjog

A fenti tagállamokkal ellentétben Franciaország, Belgium, Luxemburg, Spanyolország, Portugália, Finnország, Cseh Köztársaság, Románia külön törvényt hozott a munkaküzdtelemről.

Először a Cseh Köztársaságot említjük meg, ahol a hatályos törvények részletes szabályokat tartalmaznak, megemlítve a belügyminisztériumi dolgozókat is. Spanyolországban a sztrájkjog gyakorlásának feltételeiről, részletes szabályairól az 1977-es Real decreto ley rendelkezik. Az 1978. évi Alkotmány rögzíti a kollektív szerződéskötési jogot, illetőleg elismeri a konfliktus legális lehetőségét és a sztrájkjogot. Belgiumban a még ma is hatályos jogszabály 1948-ból való, amely rendelkezik arról, hogy az „életbe vágó szolgáltatásokat” – a kórházi ellátásokat, illetve a biztonsági szervek működését – életben kell tartani sztrájk idején is. Luxemburgban szintén egy 1948-as törvény rendelkezik a sztrájkokról. E törvény szerint az egyeztető eljáráson kívül a sztrájk megelőzésére szolgáló állami egyeztetés lefolytatása is szükséges. Romániában a sztrájkot szabályozó törvény annyi feltételt szab a sztrájk megtartásához, hogy a sztrájkolókat kötelezi a szolgáltatások harminc százalékának biztosítására a munkabeszüntetés ideje alatt. A hivatásos szolgálati viszonyban állók sztrájkjogával kapcsolatban rendelkezést nem tartalmaz. Érdekes, hogy 2006 szeptemberében a Bírak Romániai Szövetségének tagjai fél órára beszüntették a munkát; elsősorban a gyakori törvénymódosítások ellen tiltakoztak. Franciaországban a francia alkotmány biztosítja a szakszervezetek szabadságát és törvény szabályozza a képviselőket, az akciók formáinak kritériumait. A parlament tavaly augusztusban fogadta el az első olyan törvényt, amely a tömegközlekedésre vonatkozó szociális párbeszéd keretében rendelkezik a még elégséges szolgáltatásról sztrájk esetére. Hivatásos szolgálati viszonyban állókkal kapcsolatos szabályozással a törvényhozás eddig adós maradt.

c) A sztrájkjogi rendelkezések hiánya

Ausztriában nincs törvényileg meghatározott sztrájkjog, sem a szövetségi alkotmány, sem más törvény nem rendelkezik arról, hogy kik, hol és milyen feltételek mellett szüntethetik be a munkát. Az Osztrák Szakszervezeti Szövetség (ÖGB) tájékoztatója szerint sztrájk megtartásához az illetékes üzemi vagy ágazati szakszervezeti testület, végső soron pedig az ÖGB vezetőségének engedélye szükséges. Az uralkodó osztrák jogértelmezés szerint a dolgozók a sztrájkjal megszegik a munkavégzésre vonatkozó kötelezettségeket, ami kimerítheti az elbocsátás alapjául szolgáló tényállást.

Dániában a Szakszervezeti Szövetség és a Munkaadók Szövetsége a munkakapcsolatokat egy általános keretszerződésben rögzítették. Ebben szabályozásra került a koalíciós szabadság, ezen kívül olyan keretrendelkezéseket is tartalmaz, melyek szabályozzák a szakszervezeti jogosultságokat, a hivatásos szolgálati viszonyban állók sztrájkjogával kapcsolatban azonban nem tartalmaz rendelkezéseket.

Hollandiában az alkotmány garantálja a koalíciós jogot, a szakszervezetek alapítása és funkciója azonban nincs szabályozva. Az országban tehát nincs sztrájktörvény. 1969-ben kidolgoztak egy sztrájkrendtartást, amely ugyan nem lépett hatályba, mégis iránymutató a sztrájk bírói gyakorlatára ma is. Ezt egyébként egy 1980-ban megalkotott törvényjavaslat modernizálta, amely azonban ugyanígy nem lépett hatályba. Hollandiában sztrájk esetén a munkáltatók vagy a hátrányosan érintettek bírósághoz fordulhatnak. A bíróság dönti el, hogy jogszerű-e a sztrájk, illetve milyen feltételek mellett indítható vagy folytatható. A rendőrök idén tavasszal, két alkalommal is sztrájkoltak. Számos cikk számolt be arról, hogy a rendőrök sztrájkja miatt két labdarúgó mérkőzést is el kellett halasztani. A hivatásos állomány tagjaival kapcsolatban azonban semmilyen jogi rendelkezés nincsen.

III. A tagállamok rendvédelmi szervek sztrájkjogára vonatkozó rendelkezései

A tagállamok túlnyomó többsége eddig nem szabályozta a rendvédelmi szervek tagjainak sztrájkhoz való jogát, sem tiltó, sem megengedő szabályokat nem fogalmaztak meg.

Málta az alkotmányában annyit rögzít, hogy a rendőrség ki van zárva az egyesülési szabadság védelméből és az 1961. évi Rendőrségi Szabályzat megtiltja a rendőröknek, hogy a Máltai Rendőrszövetségen kívül bármely szakszervezetbe belépjenek. Sztrájkra vonatkozó rendelkezések hiányoznak.

A Cseh Köztársaságban a hatályos törvények szerint a belügyminisztériumi dolgozók nem sztrájkolhatnak, ezért az érintett szakszervezetek tüntetéssel próbálják rábírní a szaktárca vezetését követeléseik elfogadására. A rendőrszakszervezetek és a tűzoltók jövő év elejére tervezik tiltakozó akciójukat, amikor Csehország tölti be az Európai Unió soros elnöki tisztségét.

IV. Az Európán kívüli szabályozás

Az Amerikai Egyesült Államokban az egyes államok bíróságainak ítéletei eltérőek abban a tekintetben, hogy a közalkalmazottak közül kit illet meg a sztrájkjog és milyen feltételek mellett gyakorolható, azonban a kritikus szakmákban dolgozókat, mint a rendőröket és a tűzoltókat régóta elzárják a sztrájk lehetősége elől. A fegyveres erőkn belül ugyancsak tilos a sztrájk és szakszervezetet sem hozhatnak létre.

V. A rendvédelmi szervek dolgozói sztrájkjogát meghatározó hatályos magyar jogszabályok

Alkotmányunk 70/C. § (2) bekezdése szerint: „A sztrájkjogot az ezt szabályozó törvények keretei között lehet gyakorolni.” Ezen kívül az Alkotmány nem rendelkezik a sztrájkjogról, de azt megállapíthatjuk, hogy azt a szakszervezeti jogok kontextusába helyezi.

A sztrájkjogot az 1989. évi VII. törvény (továbbiakban: sztrájktörvény) szabályozza. Eszerint a dolgozókat a gazdasági és szociális érdekeik biztosítására megilleti a sztrájkjog. Ezen általános szabály alól maga a törvény csak szűk körben tesz kivételt. A sztrájktörvény 3.§ (3) bekezdése szerint: „Nincs helye sztrájknak, ha az az életet, az egészséget, a testi épséget vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné, vagy elemi kár elhárítását gátolná.” Ezt a szabályt - figyelemmel az élethez és az emberi méltósághoz, valamint az egészséges környezethez való alkotmányos jogokra - indokoltnak és a nemzetközi gyakorlathoz igazodónak tartjuk.

A sztrájktörvény személyi jellegű sztrájk tilalmat is felállít. „Nincs helye sztrájknak az igazságszolgáltatási szerveknél, a Magyar Honvédségnél, a rendvédelmi, rendészeti szerveknél, és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatoknál.”³ Ugyanakkor az államigazgatási szervek dolgozói (közalkalmazottak, köztisztviselők) a Kormány és az érintett szakszervezetek megállapodásában rögzített sajátos szabályok mellett, gyakorolhatják sztrájkjogukat.⁴

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 27. § (2) bekezdése nem engedi meg a hivatásos állomány érdekképviselői számára a sztrájk szervezését: „Az érdekképviselői szervek e törvény keretei között szabadon működhetnek és gyakorolhatják jogosítványukat. Sztrájkot azonban nem szervezhetnek, és tevékenységükkel nem akadályozhatják meg a fegyveres szerv rendeltetésszerű működését, a parancsok és intézkedések végrehajtását.”

Az Alkotmánybíróság 673/B/1990. határozatában úgy foglalt állást, hogy a sztrájktörvény 3. § (2) bekezdése nem ellentétes a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nem-

³ Sztrájktörvény 3. § (2) bek. első mondata.

⁴ Sztrájktörvény 3. § (2) bek. második mondata.

zetközi Egyezségokmánya (1976. évi. 9. tvr.) 8. cikkének 2. bekezdésével, amely szerint: „E cikk nem akadályozza, hogy e jogoknak a fegyveres erők, a rendőrség, valamint az államigazgatás tagjai által történő gyakorlását törvényes korlátozásnak vessék alá”. Az Alkotmánybíróság nem találta ellentétessnek a sztrájktörvény 3. § (2) bekezdésében foglalt korlátozást a Magyarország által vállalt más nemzetközi kötelezettség tartalmával sem.

VI. A rendvédelmi dolgozók sztrájkjogának kereteit meghatározó hazánk által aláírt és törvénnyel kihirdetett nemzetközi egyezmények

A közszolgálatban foglalkoztatottak szervezkedési szabadságának védelméről és a foglalkoztatási feltételeik megállapításával kapcsolatos eljárásokról szóló, a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1978. évi 64. ülészakán elfogadott 151. számú Egyezmény kihirdetéséről rendelkező 2000. évi LXXIII. törvény kifejezetten a közszférában foglalkoztatottak kollektív jogaival foglalkozik. Ez az Egyezmény 1995. január 4-én lépett hatályba hazánkra nézve. A törvénnyel kihirdetett Egyezmény hatálya a hatóságok által foglalkoztatott valamennyi személyre kiterjed, de a nemzeti jogalkotásnak kell megállapítania azt, hogy az Egyezményben meghatározott jogok mennyire irányadók azon magas beosztású munkavállalókra, akik általános ügydöntő vagy vezető feladatokat látnak el, illetve azokra, akiknek feladatai szigorúan bizalmas jellegűek. A nemzeti jogalkotás határozza meg azt is, hogy mennyiben alkalmazzák az Egyezmény rendelkezéseit a fegyveres erőkre és a rendőrségre.

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) 154. számú egyezménye a közszféra vonatkozásában kizárólag azt engedi meg, hogy a nemzetállam a közszféra alkalmazottaira nézve speciális szabályokat alkosson, azt viszont nem határozza meg, hogy a közszféra alkalmazottai csak a konzultáció (kollektív tárgyalás) jogával élhetnek. Ezen egyezményhez is csatlakozott hazánk. A kollektív tárgyalások előmozdításáról szóló, a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1981. évi 67. ülészakán elfogadott 154. számú egyezmény kihirdetéséről a 2000. évi LXXIV. törvény rendelkezik, amely szintén 1995. január hó 4. napjától hatályos. Ezen egyezmény 1. cikk 2. pontja is azt hangsúlyozza, hogy „azt, hogy jelen Egyezményben nyújtott rendelkezések milyen mértékben terjednek ki a fegyveres testületekre és a rendőrségre, nemzeti jogalkotás, illetőleg a nemzeti gyakorlat határozza meg.”

Az Európa Tanács 1961-ben fogadta el az Európai Szociális Kartát (Karta), melynek hazánkban való kihirdetéséről az 1999. évi C. törvény rendelkezik. A Karta 1988. évi Kiegészítő jegyzőkönyvének kihirdetése is megtörtént a 2005. évi XCVIII. törvénnyel. A Karta tulajdonképpen felsorolja a szociális jogokat és megfogalmazza tartalmukat, melyet a részes államoknak biztosítaniuk kell.

A Karta a sztrájkjogról a béralkuhoz való jog keretében rendelkezik: „A béralku megkötésére irányuló tárgyalások folytatására való jog tényleges gyakorlásának biztosítására a Szerződő Felek ... elismerik a dolgozók és a munkaadók jogát az érdekkonfliktusok ese-

tén történő kollektív fellépésre, beleértve a sztrájkhoz való jogot is, azon kötelezettségek függvényében, amelyek a korábban életbe lépett kollektív szerződésekből eredhetnek”⁵

A sztrájkjog korlátozása csak a Karta 31. cikke körében megengedett, amely szerint: „1. Az I. Részben meghatározott jogokat és alapelveket tényleges megvalósításuk és a II. Részben biztosított gyakorlati alkalmazásuk során semmiféle olyan megszorításnak vagy korlátozásnak nem szabad alávetni, amelyeket ezekben a Részekben nem tettek kifejezetten lehetővé, kivéve a jogszabályban meghatározott olyan megszorításokat és korlátozásokat, amelyek egy demokratikus társadalomban mások jogainak és szabadságjogainak vagy a közérdek, a nemzetbiztonság, a közegészségügy vagy a közkerölcs védelmében szükségesek. 2. A jelen Kartában meghatározott jogoknak és kötelezettségeknek a Karta által lehetővé tett korlátozásai kizárólag csak abból a célból alkalmazhatóak, amelyek azokat lehetővé tették.”

A Karta hivatkozott rendelkezéseiből az következik, hogy a rendvédelmi szervek hivatásos állománya vonatkozásában sem tiltható meg teljes egészében a sztrájkjog, csak - a 31. cikk szerint - korlátozható, mégpedig a közérdek, a nemzetbiztonság, a közegészségügy vagy a közkerölcs védelme érdekében.

Ugyanezen következtetésekre jutottunk az Európa Tanács Rendőrségről szóló 690/1979. számú határozata tartalmából is, amely szerint „a Közgyűlés ... úgy ítéli meg, hogy az emberi jogok védelmének európai rendszerét erősítené, ha a rendőrségre vonatkozó szolgálati szabályzat tekintetbe venné az alapvető emberi és szabadságjogokat... A rendőrtisztviselők számára ugyanolyan jogokat (jogállást) kell biztosítani, mint az állami tisztviselőknek”.

Hasonló megfogalmazást tartalmaz a Rendőrszakszervezetek Európa Tanácsának II. Kongresszusán (1992. november 6. napján) elfogadott Európai Rendőri Charta: „A rendőrségi szervezet működését és tevékenységét szabályozó normáknak lehetővé kell tenniük minden tag számára a magán- és közösségi jogok és szabadságjogok gyakorlását, mégpedig - a demokratikus korlátozásokon túlmenő - mindenfajta behatárolás nélkül annak érdekében, hogy hivatali cselekvéseiket a jogi-alkotmányos rend tiszteletben tartásával, részrehajlás nélkül, faji vagy ideológiai diszkriminációtól mentesen végezzék, visszaautasítván a korrupciót, az intézkedéseikből következő cselekedetek pedig ne ütközzenek törvénybe.”

VII. Összegzés

El kell dönteni tehát, hogy szükséges és megalapozott-e a rendvédelmi szervek hivatásos állománya sztrájkjogának teljes körű tiltása? Ki kell-e alakítani egy olyan mechanizmust, amely szelídebb eszközökkel tölti ki azt a rést, amit a sztrájkjog tiltása e területen okoz?

⁵ 6. cikk. 4. pont.

Úgy gondoljuk nem vitatható, hogy a szóban forgó hivatásos állományúakat ugyanazon jogoknak kell megilletniük, mint a többi polgárt. Ezen jogok korlátozása csak akkor lehetséges, ha a megszorítás szükséges a rendvédelmi dolgozót foglalkoztató szerv demokratikus társadalomban való funkcionálásához. Véleményünk szerint a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) már hivatkozott 27. § (2) bekezdése szerinti általános sztrájktilalom idejét múlt rendelkezés, 1999. november 14. napjától, vagyis az Európai Szociális Karta 1999. évi C. törvénnyel való kihirdetése óta nem felel meg a nemzetközi egyezményekben vállalt kötelezettségeinknek, azaz sérti a jogállamiság elvét és Alkotmányunk 7. § (1) bekezdésében foglaltakat, amely szerint: „A Magyar Köztársaság jogrendszere elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait, biztosítja továbbá a vállalt nemzetközi jogi kötelezettségek és a belső jog összhangját.”

Mindezek alapján szükséges és támogatandó lehet a Hszt. 27. § (2) bekezdésének és ebből adódó egyéb (pl. szolgálati viszonyból fakadó kötelezettségekre vonatkozó) rendelkezéseinek, valamint a kapcsolódó normáknak (pl. a sztrájktörvénynek) a felülvizsgálata. Természetesen figyelemmel kell lenni arra, hogy az egyes rendvédelmi szervek funkciója más és más, továbbá hogy egy esetleges sztrájk ne lehetetlenítse el, illetve alapvetően ne akadályozza a fegyveres szerv munkáját, s ne veszélyeztesse a közbiztonság védelmét, mint társadalmi érdeket.⁶

⁶ Meggyőződésünk, hogy mindez nem mond ellent az Alkotmánybíróság 673/B/1990. határozatában foglalt azon álláspontnak, miszerint a rendőrség, valamint az államigazgatás tagjai által történő sztrájkjog gyakorlása törvényes keretek között korlátozható. A korlátozás ugyanis a szó nyelvtani értelmében sem jelent teljes tiltást.